

BELAKIEN ARRAINTZA

Egun aretan, sarkalderantz abiatu zan etenbarik "Kaio Txikia", eta illuntzean, eguzkia oatze gorrikarapean suntziten zanean, belaki-arraintzaleak satora jatsi, eta lastamarragatan etzanda, loari emon eutsoen. Dan satora jaisteko zorian zala, ontziburuak dei egin, eta...

—Begira, Dan —esan eutsan—, biar goizean belaki-sardara elduko gara, eta bereala lanari ekingo dautsagu. Aizto baten bidez belakiak askatzen dira, eta gerri-inguruan lotutako zorroa beterik dagoanean, gora, zorroa ustua, eta barriro urpera, lanari jarraitzeko. Lenengotan zailla egingo yatzu jarduna, asi-barriai birietako aizea laster amaitzen yakelako, baiña ekiñaren-ekiñez artaratzen dira, eta miñutu batetik gora urpean irautea jaristen dabe. Zeuk be lortuko dozu ori, baiña benetan kezkatzen nauana zure laguna da, ugeri egiten ez daki-ta...

—Begira, Jauna —eten egin eutsan Dan´ek—, Josue edozertarako gai da, eta ontzia garbitu, belakiak batu, lapikoa zaindu, aize-oialak josi, eta beste bearreko lanak egiteko, bera lakorik nekez aurkituko zenduke.

—Zeregin orreik seleuzitar anai batek egin oi ditu, baiña onek ugeri egiten badakian ezkerro, urpekari jarriko dogu, eta zure adiskideak aren jarduna artuko dau. — Eskerrik asko, Tsakis Jauna.

Alde egiteko zorian, baiña, zeozer bururatu yakon, eta gerkarregana biurtuz, auxe esan eutsan:

—Gauza bat jakin nai izango neuke, Tsakis Jauna, eta auxe alegia: zelan ordaintzen dautsezu menpekoai...?

—Ara... belakien bilduma edo uzta saltzen dodanean, artutako dirua iru zatitan banatzen dot. Bat niretzat, eta enparauko biak urpekarietzat. Zer deritxazu oneri...?

—Ondo derist, Jauna, gogoan artzen ba´dogu batez be, ontzia zeurea izanez gaiñera, taldearen buru ta itsas-zuzendaria zareala. Gabon, Jauna.

—Baita zuri be.

Urrengo egunean, joale-jotea entzun baiño ez, arin baten sotoko lagunak gora igon ziran. Orduko, "Kaio Txikia" geldirik egoan, eta Tsakis´ek seleuzitarren laguntzaz, soka lodiaren artean lotutako arrizko aingurea uretara jaurti eban. Bereala, gosaria bananduta, urpekariak edo murgilariak, gerri-inguruan zorro bat lotuta, eta eskuan aiztoa erabillela, uretara murgiltzen asi ziran. Arrenkura bakanak artuta, Tsakis´en azken burubideak entzuten ebazan Dan´ek, urari burua emon aurretik. Noizbait, txonbo egin eban, eta aalik ariñen murgildu zan.

Zoragarria zan itsasondoa, egun-aurreneko argiak ixiotuta, ingurumariak larroskaraz jantzirik, eta or-emenka margo ederretako arraintaldeak iradu barik ugerika, batetik bestera. Astirik ez, baiña, edertasuna begiztatzeko, eta arin baten beeko ondartzara elduta, ezustean, lenengo

belakia begiz jo, aitzokada batuz askatu, gerri-inguruko zorrora sartu, eta jarraian beste baten billa. Orduko, baiña, itoteko zorian oartzen zan, eta orpokada baten eragiñaz, gora igon zan. Burua uretatik atara ebanean, arnas-estuka asi zan.

– Ez dago txarto, Dan -esan eutsan Tsakis´ek adarra joteko gogoz, urpekari asko ezagutu dot, lenengo belakia arrapatzeko egun osoa bear izan dabela.

Artutako belaki bakarra eskuratu eutsan Dan´ek, eta arnas-artze sakona egiñik, murgildu zan barrero. Bigarren ekitaldi onetan trebeago azaldu zan, belaki bi arrapatuz. Lau orduz aalegindu ondoren, ontziburuak arraintzeari eten egin eutsan oiko lapikokoa jateko, eta ordu biko atsedena artuta, ostera be jardunari emon eutsoen. Eguzkia itsaspean ostentzen zanean, Tsakis´ek egun aretako jarduna amaitutzat emon eban, eta orduko gerturik egoan aparria artuta, alkarrizketa bateri emon eutsoen lo egitera joan aurretik.

Aldiaren joanean, Dan´en gaitasuna agirian azaltzen asi zan, eta luzaro barik, soin-enbor indartsuaren jabe izanik, lagunak beste edo areago biltzeko gai izan zan. Bein baten, Tsakis´ek auxe esan eutsan:

– Urpekari bikaiña billakatu zara onezkero, eta luzaro barik baietz gai izango be, miñutu ta erdiz urpean irauteko.

Gero, abopeka auxe geitu eban:

– Kontuz, baiña, Suria asiritarraz, bera baizen idartsua edo areago zarean ezkerro, bekaitz andia dautsu. Ondo ikusten dot ori aren begietan so egiten dautsun bakotxean. Kontuz, gero, badaezpadan...!

Katamixarra be lagungarria azaldu zan. Egunoroko lapiko biak, eta goizeko aia atondu ta zainduz gaiñera, urpekariak bildutako belakiai ura jatsi, eta liztari baten txirikordaturik, zatiak naikoa luze billakatzen ziranean, aga luzeetatik eskegi oi ebazan, Tsakis´en ustez belakiak ondu zeitezau auxe biderik onena zan-eta. Eginkizun oneitan, Katamixarra gai-gaiñekoa azaldu zan, katu baten malgutasunekoa izanik, agatatik gora ta beera arintasun itzelaz ziarduala. Izan be, Tsakis´ek begi andia eutsan.

Itsasgune aretan illabete batez-edo jardun ondoren, belakien bildumea naikoa ugari billakatu zan, eta ereti ona uste izanik, Kreta ugarteko Lasea portura joatea erabagi eban ontziburuak, eta aizea aldeko izanik, ipar-sartaldeko norabidea artuta, "Kaio Txikia"k aide egin eban. Eguberdia zan abiatu ziranean, eta illunabarrean, arratsalde osoa lema-agari oratuta iraun izan eban Tsakis´ek, ondo-eza batek artuta, Dan´eri deitu ta auxe esan eutsan:

– Begira, Dan, zeozer nekatuta oartzen naz, eta oera joan nai dot. Gai izango zara ontzia norabide egokian eroateko...?

– Zein da norabide egokia...?

Gerkrak besoa jaso, eta norabide bat erakutsirik,

—Ortik eroan bear dozu ontzia.

—Zeuk erakutsiriko zuzenbidean Aldebaran izar ederra dago. Jarraituko dautsat ba, eta aizea aldeko azaltzen ba'da, Kreta'ko Lasea'ra laster elduko gara.

Arrituta begiratu eutsan Tsakis'ek, eta,

—Izarlari ete zara...? —itaundu eutsan— Izan be, gazte eskolatutzat bazaitut, baiña ez izarriztia ezagutzeraiño.

—Aitatzat neban armenitar jakintsu ta aztuezin batek ori ta beste gai batzuk irakatsi eustazan.

Tsakis oera joanda, gau osoan iraun eban Dan'ek lema-kanari oratuta. Goiztu aurretik gerkarra azalduta, lema-erabiltean ordeztu eban auxe iñotsala:

—Ordua dozu oeratzeko, bear izango dozu-ta.

Sotora jatsita, nekearen-nekez luzaro barik lo sakon batek artu eban. Eguberdian itxartuta, ontzia geldirik egoala oartu zan, eta arin baten gora igonda, Lasea portua bere etxetxu-mordo zuriaz agertu yakon. Une aretan Tsakis'en aginduz, murgilariek belaki-txirikorda luzeak sorbalda-gaiñean ipiñita, erriko zeira abiatzeko zorian ziran. Dan alkartu yakon beingoan, eta zeira elduta, belakiak auskorrak bai'litzazan, ardurarik andienaz enparantzako arlasta garbien gaiñera jaisteko agindu eban gerkarrek, eta jarraian, abots indartsuaz belakien ontasuna aldarrikatzen asi zan onetaraxe:

—Ona emen, gerkar anai maiteok Joniku itsasoari kendutako bitxi-sorta bardiñeziña...! Belakiok, neskatilla baten apa-laztana baiño goxoagoak dira, eta aztu egiteraiño iraupen luze-luzekoa...! Jaun-andreok, ez galdu eskintzen yatzuen aukera bakar au, ez orixe, bizitza guztirako damutuko zarie-ta...! Onezaz gaiñera, ain nekez itsasoari kendutako bitxi oneik, ezerezkeri baten emoten dautsuedaz...!

Edu onetan luzaro samar iraun eban Tsakis'ek nekatu barik, berba-lapiko bat biurtuta. Arritasun andipean, bere buruari iñotsan Dan'ek a lako izlari gain-gaiñekoak Atenas'eko agora nagusian irakasletzat lekuri egokiena izango ebal, eta ez Lasea lako errixka baten. Noizbait, eta ordubete bat-edo igarorik, sal-erosle itxurako gizon batzuk urreratzen asi ziran, eta Tsakis'ek belaki-txortakaitik eskatzen ebana jakinda, gangaillenez asi nai eben, baiña zuurra zan "Kaio Txikia"ren nagusiak enkantean saltzea erabagi eban, eta sal-sari bat oiñarritzat ipiñita, bere biziko eroste-leiaketea asi zan. Eroslegaiak lau ziran, eta norgeiago zaratatsu baten ostean, areitariko batek bilduma osoa erosi eban. Ordaintzat emoniko zorrotxu bete zidarrezko artu eban Tsakis'ek, eta mintzo alaiaz ontzikideai.

— Biurtu gaitez an ontzira, lagunok —esan eutsen—, gaurko baba-lapikoko goxoa ondo irabazi dogu-ta.

"Kaio Txikia"n Katamixarra'k gerturik eban eguberdiko otordua, eta ondo ase ziranean, menpekoek inguraturiko, ontziburuak zorrotxutiko

zidarrezkoak atara, eta iru pillo bardin egiñik, berarentzat oneitariko bat artu ondoren, beste biak menpekoen artean ainbana zatitu ebazan. Onen ostean ontzikideai.

— Begira, lagunok —esan eutsen—, gaurko arratsaldean, zuen aalegiñen ekarriak gozatu dagizuezan, aske zarie noragura joateko. Lasea´ko ardaoa entzute andikoa da, eta neskak aren baten dabiltz. Biar goizaldean emen alkartuko zarie guztiok, eta orduko etorri ez daitena, or konpon...! ontzia uri onetara biurtu arte. Gaur, Abdul, Txipreko semeak ontziko begirari jardungo dau. Agur, eta zoaze ondo.

Poz baten kairatu ziran urpekariak. Dan, ostera, ontzian geratu zan, nora jo ez ekiala-ta. Lora-txorta zuria zirudien uriko etxeak begiztatzen ebazala, bere alboan Katamixarrak,

- Jauna -esan eutsan-, joango gara erria ezagutzera...?

Dan´ek erantzun aal izan aurretik, baiña, arein atzetik Tsakis´en mintzoa aditu zan auxe iñotsela:

- Nai ba´dozue, neronek erakutsiko dautsuedaz uri onetako ikusgarriak, eta bide batez, non saltzen dan Kreta´ko ardaorik onena be. Zatoze, lagunok.

Eta Tsakis´ek erakusletzat ziarduala, Lasea uri polita ikertu eben. Akropolis (Goiko Uria) batez be ikusgarria zan, eta Urian zanaren irakaskintzai esker, elendar ertian ezagularia zan Basamortuko Semeak, une luzea emon eban ango Jauretxe bikaiña ederresten. Noizbait, aspertuta, Tsakis´ek besoari utsirik,

- Goazen emendik, Dan -luzetsia esan eutsan-, leku onetan ez dago besterik, arri ugariak baiño, eta ganora andiaz metatuak izan arren be, arriak beti arri. Karolis´en ardao pizgarriak zeozer merezi dau nire ustez.

Biurtu ziran ba uriko kale estu biurrietatik, eta lengo enparantzara elduta, Tsakis ardandegi batera sartu, eta jabea adeitsu agurtu ondoren, pitxar bete ardao eskaturik, irurok mai baten inguruan jesarrita, edateari emon eutsoen.

Bere belakiak baiño geiago edateko gai zan Txakis, lenengo pitxarra ustuta, beste bigarren eta irugarren bat agindu ebazan, eta dangadeak dangadea dakarren ezkerre, miiña askatu yakon gerkarrari, eta bere bizitzaren gora-beerak emoten asi yaken. Peloponeso egoaldeko Nauplion´goa zan, eta uri onetako etxetxu baten, bere emaztea ta bost alabak bizi izaten ziran. Urtean birritan ikertzen ebazan, bere bureausterik andiena izanik, bost alaben etorkia. Etxera biurtzen-zan bakotxean, areitariko bat ezkondata aurkitzea, Tsakis´en guraririk biziena zan, baiña bai zera...! Errian ez egoan areikin buztartu nai egianik. Ganbaran gorde eroian kutxatillako zidarrezkoak, emaztealabentzat ziran ikertaldi bakotxean.

- Ainbeste gonadunen artean, seme bat izan ba neu -amaikagarren dangadaren ostean mintzo negartsuz esan eutsen, nire ontziaren agindua artuko eban, eta etxean emongo neukez azkenengo urteak, baiña nire

gurari au beti ustel...

Beste dangada bat papar-lepo bitartera, eta Dan txeratsu begizatzen ebalá, mintzo totelaz,

– Zer deritxazu, gazte -jarraitu eban-, nire alabetariko batekin ezkontzeari...?

Ontziaren agin... agindua emon... emongo neuskizu. Ara, etxerako urren... urrengo ikertaldian, ba... nire alabak ezagutuko dozuz, eta orduan ba... zure gogokoena emazte... emaztetzat emongo dautsut, eta orduan ba, orra or... orra or ontzi onen nagu... nagusia eginda... Zer der... deritxazu nire eskin... eskintzeari...?

Dan´ek ez eutsan erantzunik emon, eta Katamixarra´ri keiñu bat egiñik, bion artean Tsakis´en beso banari eutsi, eta "Kaio Txikia"rantz abiatu ziran, gerkarren itz totelai jaramonik egiteke. Eldutakoan, Katamixarra'ren laguntzaz Dan´ek oeratu eban, eta ganbaratxuko ateari kisketa emonda gero, eta Katamixarra´k arratsaldeko otordua atondo bitartean, ontziko eskudelan besoak kokatuta, gorriz eta urrezko aintza betean eguzkia suntziten zala, gogoeta sakonetan murgildu zan...

Baziran urtebete bi-edo, Masada´tik Mesias´en billa abiatu izan zala, eta patuak olan nai izanda, bere elburutik iñoizkorik urrunen egoan. Israel, aberri kutun gaixoa...! Erromatarren jopua biurturik, alperrik aalegintzen zan buztarri astunetik jaregiten, guztitariko irain eta lapurketak jasanez. Baiña zelan edo alan, Mesias´en billa jarraituko leuke, eta Bera idororik, zorionaren andia...! Otseindutako aberriak antxiñako ospe ta aintza jaritsiko leukez. Bitartean, aduaren nai ezkutuak bere urratsak zuzenduko, eta egunen baten, etorkiaren azken lerroak idazteko gai izan zeitenean, buru-belarri emon-go leuskio ain luzaro ames egiñiko aberriaren askatasun-lanari...

Oldozkun oneitan luzaro samar iraun eban, eta noizbait, izarrek gaberdia zala iragarri eutsoenean, asperen bat jaurtirik, satora jatsi, eta Katamixarra ren ondoan etzanda, ames egiteari jarraitu eutsan.

Biaramonean eguzkia agertu baiño ez, arrizko aingurea jaso, aize-oiala zabaldu, eta portuko abo-zuzenbidea artuta, itsas-zabalera urten ziran. Orduko, Tsakis´ek bere menpekoak zenbatzen ziarduan, baita atsegiñez egiztatu be, taldea osorik egoala. Egun osoan ekialdera jo eban "Kaio Txikia"k, eta illuntzean, Tsakis´ek Dan´eri deitu, eta auxe esan eutsan:

—Begira, Dan, Kasos eta Karpazos ugarteen arteko itsasguneko belakitegira goaz, eta aizea okertzen ez ba´da, biar gabean an izango gara. Nekatuta nago egun osoan lema-agari eutsi ta eutsi, berrogei ta amar urteko naz-eta. Augaitik, eskertuko neuskizu ontziaren agintza artuko ba´zendu biar goizalderarte.

—Non dago belakitegi ori...?

Lengoan lez, Tsakis´ek besoaz norabidea erakutsi eutsan.

—Ori, Mizar izar-mordoko norabidean dago —esan eutsan Dan´ek—, Joan zaitez nasai, eta ondo lo egin.

— Eskerrik asko, Dan.

Ordubete bat-edo lemazaintzan ziarduala, irudi bat ondoratu yakon, eta mintzo batek,

— Badirudi, lagun —esan eutsan—, Tsakis zaarra momorrotu dozula. Ez nekian orren koipetsu zeintekezanik.

Suria asiritarra zan, irriño isekaria erakuskiola.

— Laga nagizu bakean, Suria —asarre baten esan eutsan Dan´ek—, eta zoaz lotara, zurekin ez dot astirik galdu gura-ta.

— Nirekin ez dozu auturik izan gura, baiña bai ontziburuarekin, ia ardura-eza ba-ten bere kutxatillaren zidarrezkaok zureganatzen dozuzan...

Tximistak jota lez jagi zan Basamortuko Semea, eta asiritarraren eskuturrari burdiñezko gorrika zirudian esku indartsuaz eutsirik, asarez irakiten,

— Ken zaitez nire ikuspegitik —begiak sutan zemaitu eutsan—, bestelan txakur ba-ten antzera uretara jaurtiko zaitut.

Suria´ren begietan bildur-antzeko itzal bat agertu zan, eta sasi-duintasuneko mintzoz,

- Ez nekian orren prakerre zintzazanik, lagun baten jolas-berbak iraintzat artzeko beste. Banoatzu lo egitera; izan be, emen ez yat ezer galdu-ta.

Eta ibilte arranditsuz, sotoko mailladian beera ostendu zan.

Biamononeko goizaldean, lema-aldia artzeko Tsakis agertu zanean, gau aretako Suria´rena edestu eutsan Dan´ek, eta amaitzean.

— Begira, gazte —esan eutsan gerkarrak—, arduraz ibilli dalako Suria´rekin. Orain urtebete bi, Errodas portuan belakiak saltzen niarduala, gazte ori urreratu yatan nirekin lan egiteko asmoz, eta bere itxura ederrak erakarrita, baietz esan neutsan. Orain ondo ezagutzen dot, eta egiari zor yakon begirunez, urpekari ona dala esan bearrean naz, onenatarikoa, izan be. Baiña bein baten...

Ez yat egundo be aztuko, Txipre´ko Salamis portuan jazo zana... Ara, arratsalde aretan ontzira biurtu nintzan, eta egiari zor dautsadan begirunez esan bear dautsut, zeozer txolinduta nentorrela Txipre´ko ardao onaren erruz. Ereti orretan oi dodan lez, oeratu nintzan, eta andik laster, oiu izugarriek iratzarri ninduen. Arin baten jagi, atea zabaldu, eta urten nintzan. Une aretan bertan, mutiko bateri emon-emon egiten eutsan, eta onen didar erdiragarriai jaramon egiteke, gero ta basatiago astintzen eban. Urreratu nintzakion, eta oiuka,

— Suria —agindu neutsan—, itzi bakean mutikoa...!

— Bai, nagusi, zure aginduetara.

Eta au esanik, mutikoa artuta, karelaren gaiñetik uretara jaurti eban, gaixoaren azken karraxiak aditzen zirala.

—Madarikatua...! —agiraka egin neutsan—, zelan azartzen zara mutiko gaixo bat orren zitalki erabilten...?

—Orreik lapurrak baiño ez dira. Sotoan arrapatu dot nire gauzak eskukatzen, eta aztu ez dakion emon-emon egin dautsat.

Uretara begiratu neban, baiña ezereen zantzurik ez entzun ez ikusi, gero ta illunago biurtzen zan arrastiri aretan.

—Ez larritu, nagusi —esan eustan Suria´k—, onezkero kaira ugeri egingo eban ostuketan jarraitzeko.

—Ken nire begien aurretik...! —didar egin neutsan—. Nik ezaguturiko gizakirik zapuzgarriena zara, egindakoaren ostean damurik txikiena be erakusten ez dakizu-ta.

Biaramonean aingura jaso, mutilloitik loturak askatu, eta aize-oiala edaturik, itsas zabalera abiatu gintzazan astiro. Alako baten, ezin izan neban izu-didar bat menperatu... Uren gaiñetik mutiko baten gorpua jitoan ikusi neban, aurpegi zurbilla gora begira. Latz ikara batek menperatuta, besoa luzatu, eta asiritarrari erakutsi neutsan.

—Begira, Suria —oiuka esan neutsan—, zeuk atzo zigortutako mutikoa... erail zenduan, gaizto basati orrek, erail zenduan...!

—Ken ortik...! Zu atzo ontzira biurtu zintzazanean, eperdiraiño moskoprean zentozan-eta. Egoera onetan zelan jakin benetan jazo zana...? Irudikeri utsa zeurea, ardaoak eragindako sasi-ikuskitzuna, izan be. Ontzira biurtu baiño ez, zure ganbaratxura sartu, eta andik laster zurrunga zaratatsuak aditu nebazan.

Ona elduta, Tsakis´ek edeskia amaitu eban onetaraxe:

—Bere jarduna ondo ezagutu arren, gaiztoa da Suria, jazoera orrek adierazoten dauan lez, baita aldiaren bidean beragandik oartutako amaika gora-beerak be, orixe be-ra erakutsi dauste. Zaindu zure burua, Dan, eta iraun beti aregandik urrun.

—Olan egingo dot, Tsakis Jauna, eta eskertzen dautsut zure neuganako ardura ori.

Irakurlea: Aitziber Ariznabarreta - (Larrabetzu)